

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**
інститут економіки та менеджменту

Затверджено
Валерій СОРОКА
2023-02-27 11:51:47.160

07-03-137S

СИЛАБУС навчальної дисципліни		SYLLABUS	
Історичне краєзнавство		Historical local lore	
Шифр за ОП	CB7	Code in Degree Programme	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Level of Education: Bachelor's (first)	
Галузь знань Освіта / Педагогіка	01	Field of Knowledge Education / Pedagogy	
Спеціальність Середня освіта (Історія)	014.03	Field of Study Secondary Education (History)	
Освітня програма: Середня освіта (Історія)		Degree Programme: Secondary Education (History)	

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Історичне краєзнавство» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за

освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)». 014.03 спеціальності «Середня освіта (Історія)». Рівне. НУВГП. 2023. 10 с.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/18927>

Розробники силабусу:

Клинова-Дацюк Галина Дмитрівна, кандидат історичних наук,
доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін.

Олексін Юрій Петрович, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри суспільних дисциплін

Силабус схвалений на засіданні кафедри суспільних дисциплін
Протокол № 04 від "28" грудня 2022 року

Завідувач кафедри: Олексін Юрій Петрович,
доктор педагогічних наук, професор.

Керівник освітньої програми Олексін Юрій Петрович,
доктор педагогічних наук, професор.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № _5_ від "_21_" лютого 2023 року

Голова науково-методичної ради Ковшун Наталія
Едуардівна,
з якості ННІЕМ: . доктор економічних наук, професор.

©Клинова-Дацюк Г.Д. 2023
©Олексін Ю.П. 2023

© НУВГП, 2023

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Середня освіта (Історія)
Спеціальність	014.03 Середня освіта (Історія)
Рік навчання, семестр	3 рік, 5 семестр
Кількість кредитів	4
Лекції:	24 години / 2 години
Практичні заняття:	22 годин / 10 годин
Самостійна робота:	74 години
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового	залік

контролю	
Мова викладання	українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Лектор	<i>Клинова-Дацюк Галина Дмитрівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін</i>
	
Вікіситет	https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Клинова-Дацюк_Галина_Дмитрівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-7144-3074
Як комунікувати	h.d.klynova-datsiuk@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Анотація освітньої компоненти, в т.ч. мета та цілі

Навчальна дисципліна «Історичне краєзнавство» спрямована на формування системного мислення, поглиблення знань, умінь і навичок з історико-краєзнавчої роботи. Вивчення цієї дисципліни дозволить опанувати історію розвитку суспільства у його взаємодії з природою в межах історико-географічних регіонів, адміністративно-територіальних одиниць, населених пунктів. При викладанні навчальної дисципліни акцентується увага на об'єкті і предметі історичного краєзнавства, формах й видах краєзнавчої діяльності, охарактеризовано джерела для проведення історико-краєзнавчих досліджень, висвітлено історію краєзнавчого руху в Україні, методи й напрями історико-краєзнавчих студій, окремо проаналізовано історичний розвиток регіонів України тощо.

Мета вивчення дисципліни – поглибити знання студентів з історичного краєзнавства та історичної регіоналістики на основі сучасних здобутків української історіографії.

Основні цілі:

- охарактеризувати основні напрями історико-краєзнавчих досліджень, зв'язок краєзнавства з спеціальними історичними дисциплінами;
- ознайомити з основними етапами розвитку краєзнавства в Україні та на Волині;
- охарактеризувати історичні джерела та їх використання у краєзнавчих дослідженнях;
- показати роль музеїв, архівів та пам'яток історії та культури у розвитку історико-краєзнавчих досліджень.
- охарактеризувати історико-географічні краї (регіони) та їх особливості;
- проаналізувати відомості з питань утворення і розвитку Волині, вивчити господарство, матеріальну і духовну культуру краю;
- вдосконалити навички історичного дослідження шляхом пошуково-краєзнавчої роботи;
- опанування методикою історико-краєзнавчої роботи в навчальних закладах усіх рівнів;
- сприяти формуванню активної особистості, здатної практично реалізувати набуті знання для специфічних потреб регіону.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=5111>

Компетентності

ЗК 04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 09. Здатність працювати в команді.

Результати навчання (РН)

ПРН 06. Застосовувати знання з основ наукових досліджень та історичної інформатики у професійній діяльності.

Структура та зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1. Розвиток історичного краєзнавства в Україні

Тема 1. Історичне краєзнавство як галузь знань історичної науки та навчальна дисципліна

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Предмет, проблематика і методи історичного краєзнавства. Зв'язок краєзнавства з іншими науковими дисциплінами. Термінологічний інструментарій. Основні напрями краєзнавчих досліджень у вивченні історії України.

Література до курсу.

Тема 2. Розвиток історичного краєзнавства в Україні

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Зародження та становлення краєзнавчого руху в Україні. Розвиток історичного краєзнавства у II половині XIX – поч. XX ст. в Україні. Історико-краєзнавчі дослідження в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.) Історичне краєзнавство в Україні у II половині XX ст. Основні етапи становлення сучасного краєзнавства (90 рр. XX ст. – початок XXI ст.

Тема 3. Історія розвитку краєзнавства на Волині

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Становлення волинського краєзнавства у II половині XIX – на початку XX ст. Краєзнавчі дослідження Волині у 20-30-х рр. XX ст. Радянське краєзнавство на Волині у 50-х – на початку 80х рр. Сучасні краєзнавчі дослідження Волині.

Тема 4. Джерела в краєзнавчих дослідженнях та їх характеристика

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Особливості краєзнавчих джерел. Групування, типологія і систематизація джерел. Писемні джерела. Речові пам'ятки та їх значення для вивчення стародавньої історії краю. Зображальні джерела. Лінгвістичні джерела. Усні джерела.

Тема 5. Історичне краєзнавство в початкових закладах

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Історичне краєзнавство у навчальних предметах середньої школи. Форми використання краєзнавчого матеріалу на уроках історії.

Особливості краєзнавчої роботи у вищих навчальних закладах. Етапи створення історико-краєзнавчого дослідження та методи збору матеріалу.

Змістовий модуль 2. Роль музеїв, архівів та пам'яток історії у розвитку краєзнавства

Тема 6. Музеї – центри краєзнавчого руху

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Краєзнавчі музеї у системі українського краєзнавства. Типологія класифікації українських музеїв. Краєзнавчі музеї: сторінки історії. Громадські музеї. Краєзнавчий потенціал музеїв під відкритим небом та екомuzeїв.

Тема 7. Архіви в контексті досліджень історії краю

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Історія архівної справ в Україні. Сучасні архівні установи України та збереження джерел з регіональної історії. Використання архівних матеріалів у краєзнавчих дослідженнях.

Тема 8. Пам'ятки історії та культури в історико-краєзнавчих дослідженнях

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Краєзнавча термінологія: «пам'ятка», «пам'ятник».

Провідні історико-культурні заповідники України. Пам'ятки історії та культури.

Церкви як освітньо-культурний осередок краю.

Змістовий модуль 3. Історико-географічні регіони (краї) та їх особливості

Тема 9. Історико-географічні регіони (краї) України: загальна характеристика

Кількість годин:

лекцій – 4, практичних занять – 4, самостійної роботи – 14

Краєзнавча термінологія: «регіон», «край».

Загальна характеристика історико-географічних: Середня Наддніпрянщина Слобожанщина, Сіверщина, Полісся, Волинь, Галичина, Закарпаття, Буковина, Поділля, Покуття, Південна Бессарабія, Буджак, Таврія і Крим, Запоріжжя, Донеччина.

Тема 10. Історична географія Волині

Кількість годин:

лекцій – 4, практичних занять – 2, самостійної роботи – 12

Формування території Волинської землі в добу Київської Русі. Волинь у складі Великого Князівства Литовського та Речі Посполитої. Волинська губернія у складі Російської імперії (1793-1917). Волинське воєводство у 20-30 рр. ХХ ст.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички усного та письмового спілкування, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

Форми та методи навчання

Методи навчання: навчальна дискусія, дебати, співбесіди; прес-конференції; круглі столи; технології викладання: аналіз проблемних питань, обговорення, презентації, міні-лекції та інші.

Порядок та критерії оцінювання

На семінарських заняттях контроль знань студентів з навчальної дисципліни

проводиться в усній формі.

За роботу на семінарських заняттях можна набрати 55 б. (11 x 5 = 55 б.).

Підготовка звіту про самостійну роботу – 5 б.

Контроль самостійної роботи проводиться за допомогою захисту звіту. Захист відбувається у терміни, спільно обумовлені студентом і викладачем.

Засвоєння матеріалу 3 змістових модулів перевіряється письмово, розв'язанням тестових завдань. Модульний контроль знань проводиться в системі Moodle. Максимальний бал за написання модульних контролів: МК1 (**20 балів**) та МК2 (**20 балів**). Всього – 40б.

Якщо здобувач успішно написав 2 модульні контролі і має високий бал за поточне оцінювання, то він отримує залік автоматично. У разі не написання модульних контролів або ж отримання низьких балів за них, то здобувач складає письмовий залік у тестовій формі через ННЦНО НУВГП. У таких випадках результати модулів скасовуються.

Модульний та підсумковий контроль знань проводиться в системі Moodle. Бали за перший рівень – 12, другий – 6, третій – 2.

Всього 20 балів.

З навчальної дисципліни також передбачено отримання додаткових балів:

1. Участь з доповіддю за тематикою навчальної дисципліни на конференції – до 10 балів.

2. Написання статті в збірник наукових праць – до 10 балів.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни розраховується як арифметична сума набраних балів (не більше 100 балів) за всі види навчальних та додаткових завдань.

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.

Інформаційні ресурси

Базова література

1. Голубко В., Качараба С., Середяк А. Історичне краєзнавство: навч. посібн. У 2 ч. Львів, 2005. 130 с.
2. Голубко В., Середяк А., Генєга Р. Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень: курс лекцій. Львів, 2011. 304 с.
3. Основи краєзнавства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / кол. авт.; за заг. ред. чл.-кор. НАНУ О. П. Реєнта. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. 328 с.
4. Уривалкін О. Історичне краєзнавство : навч. посібн. Київ, 2020. 296с.

Допоміжна

5. Бондаренко Г. Історичне краєзнавство Волині. Монографія. Луцьк, 2003. Кн. 1. 248 с.
6. Бондаренко Г. Історичне краєзнавство Волині. Монографія. Луцьк, 2003. Кн. 2. 214 с.
7. Верменич Я. Історична регіоналістика в Україні: спроба концептуального аналізу. Київ, 2003.
8. Горбик В.О., Денисенко Г.Г. Проблеми дослідження пам'яток історії та культури в Україні. *Українській історичний журнал*. 2003. № 3; 2004. № 2. 5.
9. Дем'янчук Г.С., Дем'янчук Б.Г., Дем'янчук А.Г. Українське краєзнавство: сторінки історії. Київ, 2006. 296 с.
10. Дермань і Мізоч в історії та культурі Волині. Рівне, 2019. Вип.1. 296 с.
11. Добровичська В. Рівненська українська гімназія (1923-1939 рр.): культурно-освітній феномен на тлі доби. Рівне, 2016.

12. Жупанський Я., Круль В. Про об'єкт і предмет вивчення національного краєзнавства. *Краєзнавство*. 1994. № 1 – 2. 7.
13. Заремба С. Українське пам'яткознавство. *Історія, теорія, сучасність*. Київ, 1995. 446 с.
14. Заремба С. Українське товариство охорони пам'яток історії та культури. *Історичний нарис*. Київ, 1998. 241 с.
15. Історичне краєзнавство в системі освіти України: здобутки, проблеми, перспективи. *Наук. зб. Відп. ред. Л. Баженов. Кам'янець-Подільський*, 2002.
16. Історико-культурна спадщина України: проблема дослідження та збереження. Київ, 1998.
17. Історико-культурна спадщина України (XIX – початок XX ст.). *Збірник документів і матеріалів*. Київ, 1995.
18. Круль В. Краєзнавство: регіональний огляд. *Конспект лекцій*. Чернівці, 2002.
19. Макаруч С. А. Історико-етнографічні райони України : навч. посібн. Львів, 2012. 352 с.
20. Маркітан Л.П. Інформаційний потенціал кінофотовідеодокументів як історичного джерела. *Український історичний журнал*. 2002. № 5.
21. Поліщук Я. Рівне. Мандрівка крізь віки. *Нариси історії міста*. Рівне, 1998. 196 с.
22. Прищеп Б. Дорогобуж на Горині у X-XIII ст. Рівне, 2011. 250 с.
23. Прищеп Б., Прищеп О. Історичне краєзнавство Волині : навч. посібн. Рівне, 2008. 352 с.
24. Прищеп О. *Вулицями Рівного : погляд у минуле*. Рівне, 2006.
25. Прищеп О. Міста Волині у другій половині XIX ст. - на початку XX ст. Рівне, 2010. 287 с.
26. Прокопчук В.С. Шкільне краєзнавство. *Навч. посібн.* Київ; Кам'янець-Подільський, 2010. 240 с.
27. Регіональна історія України. *Збірник наукових статей*. Вип. 1. 2007; Вип. 2. 2008.
28. Середяк А. В. Краєзнавчі дослідження в Україні (історіографічний аспект). *Історіографічні дослідження в Україні*. Вип.14. Київ, 2004.
29. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музеєзнавство. *Навчальний посібник*. Київ: Знання, 2008. 428.
30. Ткаченко В.В. Історичне краєзнавство: Чернігово-Сіверщина в перше повоєнне двадцятиріччя: *Навчальний посібник*. Київ: Знання, 2007. 215 с.
31. Тронько П.Т. Краєзнавство у відродженні духовності та культури: *Досвід. Проблеми. Перспективи*. Київ, 1994. 107 с.
32. Тронько П. Т. Історичне краєзнавство: *Крок у нове тисячоліття: Досвід. Проблеми. Перспективи*. Київ, 2000. 270 с.

Інтернет-ресурси

1. Енциклопедія історії України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?encyclp>
2. Інститут історії України НАН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.history.org.ua>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
4. Національна спілка краєзнавців. Режим доступу: <https://nsku.org.ua/>
5. Указ президента України "Про заходи щодо підтримки краєзнавчого руху в Україні. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/35/2001#Text>

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Передача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentri-nezaleznoho->

otsiniuvannia-znan/dokumenty. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

Також здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Усі здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи.

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341>

Оновлення

За ініціативою викладача зміст даного курсу планується оновлювати щорічно, враховуючи найновіші наукові дослідження з проблем української державності та культури. При викладанні цієї дисципліни враховано вимоги Закону України «Про вищу освіту», нормативні документи щодо організації освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

В НУВГП розроблені процедури для реалізації права здобувачам на академічну мобільність:

- Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/>
- Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>.
- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8>.

Здобувачі освіти мають доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:

<https://www.ufu-muenchen.de/uk>

<https://www.fas.harvard.edu/pages/degree-programs-courses>

Лектор

*Клинова-Дацюк Галина Дмитрівна,
канд. іст. наук, доцент*

Автор
Завідувач кафедри СД

Юрій ОЛЕКСІН

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №206 від 2023-02-27 11:51:47.160
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): СОРОКА ВАЛЕРІЙ СТЕПАНОВИЧ
Сертифікат 2B6C7DF9A3891DA1040000003947CE001A498F03
Дійсний з 05.08.2022 15:21 до 05.08.2023 23:59